

ශ්‍රී. බු. ව. 2560 ක්වූ පොසොන් මස කලාපය, රා. ව. 2016 ක් වූ ජුනි මස 19 වන දින

වැලිගම ශ්‍රී සුගත ශාන්තිසේවා සංසදයේ නිර්මාතෘ ගරු යාවජීව සභාපති

ටී. ඩබ්ලිව්. ඒ. කලානු වසන්ත මහතා විසිනි.

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස !!!

නෙරපා හැරියත් අත් නොහැර ඇසුරු කළ යුත්තෙකු සතු ගුණ හත

ධම්කාමී පින්වතුනි,

පියො ව ගරු භාවනීයො - වතතාව වචනකඛමො

ගමභීරුකදව කටං කතතා - නො වටඨානෙ නියොජයෙ

(අංගුත්තර නිකාය නිකඛු මිතත සුත්‍රය)

අද පොසොන් පුර පසළොස්වක පොතොය දිනයයි. අනු බුදුරජාණන් වූ මිහිඳු මාහිමියන් වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම වීම, ලක්දිව බුදු සසුන පිහිටු වීම යන ප්‍රධාන වැදගත් සිදුවීම් සිහිපත් කරන දිනයයි.

අද මෙම දහම් පණිවුඩයට මාතෘකාව කරගනු ලබන්නේ සුත්‍ර පිටකයෙහි අංගුත්තර නිකායෙහි "නිකඛු මිතත සුත්‍රය"යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයේදී දේශනා කරන්නට යෙදුන දේශනාවකි. විශේෂයෙන් නිකඛුන් වහන්සේලාගේ මිත්‍රත්වයේ ලක්ෂණය පිළිබඳව දෙසූ දහමක් වුවද, හැමදෙනාටම එකසේ වැදගත් වන දෙසුමකි. අද දින අප ලක්වැසි බෞද්ධ ගිහි පැවිදි දෙපාර්ශ්වයම මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් සිහිපත් කරන මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ද මේ සුත්‍රයේ දැක්වෙන පරිදි කරුණු සතකින් සමන්වාගත උතුමෙකි. අපගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ වන බුදු පියාණන් වහන්සේ මේ ගුණ හතෙන් ඉතා පිරිපුන් වන සේක. මිහිඳුනිමියන්ද අප ලක් වැසියන්ට අනු බුදු වූයේ එම ගුණ හත උන්වහන්සේ සතුව පැවති නිසාය.

- 1. ප්‍රිය මනාප වෙයි.   2. ගුරු වෙයි.   3. බුහුමනට නිසි වෙයි.   4. වක්තෘද වෙයි.
- 5. වචනක්ෂමද වෙයි   6. ගමභීරු කටා කරන්නේද වෙයි. 7. අස්ථානයෙහිද නොයොදවයි. මේ කරුණු හත තුළ බුදු රජාණන් වහන්සේ පිහිටා තම ශ්‍රාවක සමූහයාටද පිහිටන ලෙස අවවාද කළහ.

ප්‍රියවූයේ වේද (පියො ව)

මිත්‍ර යන්නෙහි අර්ථය වැඩ සලසන අදහස් ඇති බැවින් ප්‍රේම කරයි. අවැඩෙන් වළක්වන බැවින් ආරක්ෂා කරයි. එබැවින් මිත්‍ර නම් වේ. තවත් වචනයකින් කියන්නේ නම් සත්පුරුෂයාය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යහපත් මිත්‍රයාගේ ලක්ෂණ හතරක් ව්‍යග්ඝපච්ඡ සුත්‍රයේද මෙසේ සඳහන් කරනවා. මේ ලෝකයේ කවර තරාතිරමක වුවද, යම් කිසි කුල පුත්‍රයෙක් තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවන්තද, සීල සම්පන්න හෙවත් සිල්වන්ද, ත්‍යාග සම්පන්න හෙවත් දීමෙහි යෙදේද, ප්‍රඥාවන්තවේද ඔහු සමග යමෙක් ඇසුරක්වේද, එම ගුණ අනුව ඔහුද හික්මෙයි නම් ඒ කලාණ මිත්‍රත්වයයි වදවා ඇත. එහි ඇත්තේද ප්‍රියමනාපවීමේ සාධකයෝය. එදා කාලිංග යුද්ධයේදී සිදු වූ මිනිස් ඝාතනයෙන් විත්ත සන්තාපව සිටී. ධර්මාණේක අධිරාජයා මලක්, දුල්ලක් සේ මෙළෙක් වූයේ සත් හැවිරිදි නිශ්‍රෝධ සාමණේරයන් වහන්සේගේ ප්‍රියමනාප වූ පැවතුම් දැක්මෙනි. ඒ නිසාම ප්‍රිය මනාප මිත්‍ර ගුණයෙන් යුතු මිනිඳු හිමියන් විසින් තුන්ලොවටම ප්‍රිය මනාපයෙන් අග්‍ර වූ බුදු පියාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය අපට දායාද කළ සේක. එම ධර්මයට විනයට අනුව ජීවත් වන ලක්වැසි බෞද්ධයෝ වන අපද ප්‍රිය මනාප ගුණයෙන් හෙබි යා වූ මිනිඳු මහරහතන් වහන්සේ ආදර්ශ කොට සමාජයට

ප්‍රියමනාප මිත්‍රයෙක්වේද එවිට සුත්‍රයේ සඳහන් පරිදි මේ ලෝකයේ යම්කිසි පුද්ගලයෙකු ලග මේ ගුණ හත පවතිනම් ඔහු විසින් ඇසුරු කරන්නාට යහපත පිණිස අනුකම්පාවෙන් කටයුතු කරයි නම්, යම් විටෙක යම් කාරණයකදී පළවා හැරියත් එය ඉවසා ඒ ගුණවත් පුද්ගලයා ඇසුරු කළ යුතුය යන බුද්ධ අවවාදය අනුව අප ඇසුරු කරන්නන් අප විසින් එළවා දැමුවත් ඔවුන් අප අත් නොහැර සිටී. යමෙකු ළග ඒ ගුණ ඇත්නම් ඔහු අපව එළවා දැමුවොත් අප විසින් ඔහු අත් නොහරිමු. ඒ මන්ද යත් ඔහුගෙන් වැඩක්ම මිස අවැඩක් නොවන නිසාය. බුදුරජාණන් වහන්සේ කොතෙකුත් තම ශ්‍රාවකයන් නෙරපා අර්ථයෙහි නැවත පිහිටුවා ඇත ඒ අනුකම්පාවෙන්මය.

ගුරුවූයේ ද වෙයි. (ගරු ව) මව්පියෝ දරුවන්ට පළමු ගුරුවරුන්ය. ඔවුන්ගේ දුටු දුටු වරද ඒ ඒ අවස්ථාවෙහි කියා දීමෙන්ද, මතු දියුණුවට උවමනා උපදෙස් දීමෙන්ද ඔවුන් නිසිමගට පමුණුවයි. ඒ ඔවුන්ගේ වගකීමයි. ලෝක සම්මත වූ ශිල්ප ශාස්ත්‍ර උගන්වන ගුරුවරුද තම ශිෂ්‍යයන්ට තම වර්තයෙන්ද ආදර්ශ දෙති. සිසු දරුවන්ගේ නැණ, බල, පමණ දැන කටයුතු කරති. මුදල ගැන හිතා නොව මතු පරපුරෙහි අභිවාධිය තකා ඔවුන්ට ශිල්ප ශාස්ත්‍රයෙහි පුහුණුව කරණා මෙමනුෂ්‍යයන්ම දෙති. ඒ ගුරුවරු සතුව බොරු ගරු මාන්ත නැත පෞද්ගලික බලාපොරොත්තු නැත. මව්පියන්ගේ නොසැළකිල්ල නිසා නොමගට යන්නේ ඔවුන්ගේ දු දරුවෝ පමණි. එහෙත් සිප්පතර දෙන ගුරුවරුන්ගේ නොසැළකිල්ල ඇති වුවහොත් මතු පරපුරම නොමගට යයි. බුදු රජාණන් වහන්සේ තුන් ලෝකයටම ගුරු වූ නිසා හිලෝ ගුරු යයිද හඳුන්වති. මිනිඳු මා හිමියෝ ලක් වැසි බෞද්ධයාට ගුරු වෙති. අප ශිෂ්‍යයෝ වෙමු. උන් වහන්සේ අප ජාතියට කිසිදු අඩුවක් නැතිව මග කියා දුන්න. අද වන විට ඒ මග වරද්දා ගත් අය සිටිති. ඒ ගුරුකම් ලබා ගැනීමේ ආකාරයේ වරදයි. ඔවුන් වෙතත් මිත්‍රාවන් නියම මග යයි. සිතා නැම අතින්ම දුකට පත් වේ. ජීවිත අකාලයේ නැති කර ගනිති. අපේ පැරණි ගිහි පැවිදි වැඩිහිටියෝ කියන්නේ "අපේ ගුරුවරු අපට දඩුවම් දුන්නා තැළුවා නෙරපුවා සියල්ල අපි ඉවසුවා. ඒ අපේ යහපත නිසා බව දැන් අපට තේරෙනවා." යනුවෙනි මෙහි දැක්වෙන ගුණ ඇති ගුරුවරයා දඩුවම් දුන්නත් යහපතට නිසා ඉවසිය යුතුය. බුදු රජාණන් වහන්සේ සහ මිනිඳු හිමියන් ආදර්ශ කොට අපිද එවැනි ගුරු බවක් ඇති කර ගෙන බාල පරපුරට මග කියා දෙමු. අපිට සමාජගතව හිමි තැන බබළවමු. අප පසුපස තවත් පරපුරක් එනබව හැර බලමු. ඒ නිවැරදි මිත්‍ර ධර්මයයි.

බුහුමනට නිසිද වෙයි. (භාවනියෝ) ඇසුරු කළ යුතු මිත්‍රයාගේ ලග තිබිය යුතු ඊළඟ කාරණය ගෞරව කිරීමට බුහුමන් කිරීමට සුදුසු වෙයි යන්නයි. සියලු කෙලෙස් මල දුරු කළ නිසා තුන් ලෝ වාසින්ගේ ආමිසය ප්‍රතිපත්තිය පුදා ගරු බුහුමන් කිරීමට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුදුසු වූ සේක. ඒ මග වැඩි උතුමන්ද බුහුමනට සුදුස්සෝය. එවන් උතුමන් වචනයේ අර්ථයෙන් කලාණ මිත්‍රයෝය. මිනිඳු මාහිමියන් වහන්සේ ආයුෂී භාවයට පත් තම සහෝදරයද අප රටට වැඩම කරවා එම ජීවිත දෙකම අප වෙනුවෙන් කැප කොට මෙහිම පිරිනිවන් පෑහ. ඒ උතුමන්ගේ පැමිණීම අප කරන ලද පෙර පිනකි.එසේ නොවන්නට අප බුදුගුණ නොදත් පිරිසක් බවට පත් වනු ඇත. බුදුබණ එක පදයක් හෝ ඉහත කී ගුණයෙහි පිහිටා කියා දෙන ඇත්තන් අතිශ්‍ය දුර්ලභය ඒ බව ,තථාගතපප වෙදිතසස ධම්ම විනයසස දෙසෙනා ප්‍රගගලො දුලලහො ලොකසමිං, (තථාගතප්‍රවිදිත ධම් විනය දෙසන පුද්ගලයෝ ලෝකයේ දුලිභය) යනුවෙන් පාතූභාව සුත්‍රයේ වදාළහ. ලෝකයේ පරම කලාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ අපට හඳුන්වා දුන් මිනිඳු මහරහතන් වහන්සේ ගෞරව බුහුමනයට සුදුසු වෙයි. පොසොන් පෝයට පමණක් සීමා නොකොට සංදර්ශනයටම නොව උන් වහන්සේ කියා දුන් ආයුෂී මාගීයේ යමින් ශ්‍රාවක වූ අප සෑම විහාරස්ථානයකදීම, නිවසේද, උදේ සවස උන් වහන්සේගේ ගුණ සිහිකොට

බුහුමන් දැක්වීම යුතු කමකි. අප්‍රමාණ කුසල වැඩිමටද හේතුවේ. සැමදා අපේ ජීවිතය පොසොන් කලාපයක් කර ගනිමු.

වක්තෘද වෙයි. (වතතාව) යමෙක් වැරදි මගක් ගත්තේ නම් නොසලකා එහි ආදිනව දක්ෂ ලෙස කියා දී යහපතෙහි පිහිටුවාද ඔහු වක්තෘය එවැනි අය ලෝකයේ කොතෙකුත් පහළ වී ඇත මතු වට ද පහළවේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරණ ලද්දේ යමෙක් තමා යහපතෙහි පිහිටා නුවණ ඇතිව අනුන්ටද ඒ යහපතින් දක්ෂ ලෙස අවවාද කොට කියාදී මෙලොවින් පරලොවින් සැපවත් වී පරම සැපය වූ සසර දුක් කෙළවර කිරීමට මග කියා දීමයි. එවැනිනම් අතුරින් අගතැන්පත් වූයේ බුදුපියාණන් වහන්සේමය. ලක්වාසී බෞද්ධ ජනතාවට මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ඒ කලාපය මිත්‍ර ගුණයෙන් යුතු වක්තෘවරයාණෝය. උන්වහන්සේලා ආදර්ශ කොට අපේ ජීවිතයන්ද නැඟිගසා ගනිමින් තමන්ගේ තරමට අන් අයටද දුටු වරද හැකි පමණින් දක්ෂව කියාදී මතු වට සිදුවීමට ඇති දුකින් මිදවීමෙහි නියුතුවී මිත්‍රධර්මයට හිමිකරුවන් වෙමු. එය අපට කළ හැකි උතුම් පොසොන් උත්සවයයි පින්කමයි.

ඇදහිය හැකි වචන ඇති කෙනෙකුද වෙයි(වචනකඩමො) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් වචනයක් මුවින් වදාරණ ලද්දේද එය හැම සත්වයනටම ඇදහිය හැකි මෙන්ම උපදව පිණිස ද නොවන්නේය. තවද, රාග, ද්වේශ, මෝහ යන තෙවැදෑරුම් කෙළෙස් ගිහි නිවීමෙන් පැමිණිය යුතු සියලු සසර දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස හේතු වන්නේය. එහෙයින් ඒ බුද්ධ වචනය මේ ලෝකයේ ඇති වචන අතුරින් ඇදහිය හැකි හැමට උතුම් වූ වචනය වන්නේය. එමෙන්ම මිත්‍රත්වය පෝෂණය වීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ නැවත නැවත කළ යුතු යහපත් ක්‍රියා දෙකක් ධර්ම පදයෙහි හිකඩු වගගයෙහි වදාරා ඇත. එනම් ආමිස පටිසථාරය සහ ධම්මපටිසථාරයයි. ආමිස පටිසථාර යනු සිව් පසයෙන් සංග්‍රහ කිරීමයි. ධම්ම පටිසථාර යනු ධර්මාවාදයෙන් ගුණ දහමෙහි පිහිටුවීමයි එවිට ඇතිවිය හැකි සුළු හෝ ප්‍රමාද දෝෂ අතුරු සිදුරු වැසී ගොස් ප්‍රතිසංස්කරණය වී මිත්‍ර ධර්මය දියුණු වේ. මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ආමිස හා ධම්ම පටිසථාරයෙන් රජ ඇතුළු රට වාසීන්ට කලාපය මිත්‍රයෙකු විය.

ගැඹුරු වචන කියන්නේද වේ. (ගමභිරුකදව කතං කතනා) මිහිඳු මානිමියන් වහන්සේ ගැඹුරු දේ ලක්වාසීන්ට කියා දුන්න. ඒ අතර තෙරුවන් ගුණ කියාදී පින්පව් සහ කම්ප කම්ඵලය කියා දුන්න. සීලයෙහි පිහිටුවා දෙවියන් යනු කුමන ආකාරයේ ස්වභාවයකින් යුතු කෙනෙකුද, සතර අපාය, නිරය කුමන ආකාරයේ සත්වයින් උපදින තැනකද හිලකණ්ණ යනු කුමක්ද, මිත්‍රතාව කුමක්ද, ආයතීයතය යනු කුමක්ද, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය සහ පටිච්ච සමුත්පාදය අතිධර්මය වැනි ගැඹුරු දහම කියා දී මනුෂ්‍යයාට මෙලොවදීම එහි ඵල විද්‍යාමාන කළහ. දුකින් මිදීමේ මග පෙන්වූහ. රට තුළ ආර්ථිකය නැංවීමට (දැනැම් ලෙසට) මග පෙන්වා වදාළහ. ඒ හැම ප්‍රාර්ථිතාර්යයක්ම කළේ ඇදහිය හැකි දහමක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ බැවිනි. බොහෝ විට අද සිදුවන්නේ ඇදහිය නොහැකි ඇස්පනා පිටම උන්හිටි ගමන් වෙනස් කරන සමාජය මුලා කරන නොමග යවන තම පෞද්ගලික වාසියට වචන කතා කිරීමයි. ඒ මානව නිතවාදී මිත්‍රයෝද යන්න තම තමන් තීරණය කළ යුතුය. තිස් අටක් මංගල කාරණා තුළින් පාප මිත්‍ර වර්ජනය සහ කලාපය මිත්‍ර සේවනය යහපතක් වන බව වදාළහ.

(අසෙව හා ව බාලානං - පණ්ඩිතානකදව සෙවනා) පණ්ඩිත යන වචනයෙන් දැක්වෙනුයේ පිං පව් මෙලොව පරලොව හඳුනන උතුමන්ය.ඔවුන් දුලිභය. ඔවුන් ඇසුරට ලැබෙන පිරිසට ගැඹුරු හරවත් කථා තුළින් මිත්‍ර ධර්මය පෝෂණය කරයි. එවැනිනම් විසින් පලවා හැරියත් ඇසුරු කළ යුතු යයි වදාරා ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෝවැසි ජනයා උපමා තුනකින් කොටස් තුනකට බෙදූහ. අපධයෝය, එකැස් ඇත්තෝ සහ දෘෂම ඇත්තෝ යනුවෙනි.අපධයෝ මෙලොව පරලොව ගැන නොසිතන්නෝය. එකැස් ඇත්තෝ මෙලොව පමණක් සිතා පරලොව ගැන නොසිතයි. මෙලොව පරලොව දෙලොවෙහිම යහපතට කටයුතු කරන්නා දෘෂම ඇත්තෝය. මිහිඳු මා නිමියන් රාජකියයන්ටද රටේ සාමාන්‍ය ජනයාටද එකසේ මෙලොව පරලොව අර්ථය වටහා දුන්න. ඒ උතුම් කලාපය ගුණයයි. අපද එපමණටම බැර වුවද දෙලොව අර්ථය දැන සුවපත් වී අනන්‍යයෝද සුවපත් කරමු. එය නිවැරදි පොසොන් පින්කම වේ.

අසථානයෙහි නොයොදවයි. (නො වටධානෙ නියොජයෙ) හත් වැනි ලක්ෂණය ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනුයේ තම මිත්‍රයන් අසථානයෙහි නොයෙදීමයි. නොමග නොයැවීමයි. මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ බුදු දහම කියා දී ජනතාව ස්ථානයේ යෙදවූහ. කොටින්ම කියනවා නම් මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව පෙන්වා දුන්න. තමන් වහන්සේට ලැබෙන රාජකිය ගෞරව සංග්‍රහයන්ට යට නොවී රජුද නිසි තැන යෙදවීමට අනුශාසනය කළහ. රජු සහ රටේ සම්පත් වුව ද අස්ථානයේ නොයෙදවූහ. රට වැසියාද නොමගින් මගට ගත්හ. දුගතිය වලකා සුගතියෙහි පිහිට වූහ. එනමුත් කිව

යුත්තක්ද ඇත මිහිඳු මා හිමියන් අද වැඩ සිටියා නම් ඇතැම් බෞද්ධයෝ ධර්මයෙන් විනයයෙන් බැහැර වී කටයුතු කරන ආකාරය වසන් කළ නොහැක. එබැවින් සුත්‍රයේ සඳහන් පරිදි “අපි නාසියමානෙත හපිතබොධා තථාවධොති” (නෙරපනු ලැබුවත් එවැනි උතුමන් හජනය කළ යුතුය.) යන අදහස නිසා එවන් අයට සමාව ඇත. නැති නම් නෙරපනු නොඅනුමානය. නෙරපනු ලැබුවත් නැවත නැවත මේ ගුණ හතෙන් යුතු උතුමෝ ඇසුරු කළ යුතුමයි කිවේ තව දුරටත් මඩෙහි දැමීමට නොව නැවත නැවත දහමෙහි පිහිටා නිවැරදි වීමටය. උන් වහන්සේ උතුම් මිත්‍ර ධර්මයෙන් යුතු ප්‍රියමනාප බුහුමන් කළ හැකි ඇදහිය හැකි ගුරුවරයෙකි. ගැඹුරු තෙවලා දහමින් දක්ෂලෙස ජනයා නිසි මග යෙදවූ නාට්‍යයන් වහන්සේය. ලක්වැසි ජනතාවට අනු බුදුරජාණන් වහන්සේය. මිත්‍ර ධර්මයෙන් පරිපූර්ණවූ උන්වහන්සේ අනුගමනය කොට ගිහි පැවිදි අප සැවොම එම මිත්‍ර ධර්ම සහ අප ජීවිත තුළද විද්‍යමාන කර ගනිමු. අප ඇසුරු කරන දු දරු ආදීන්ටද ආදර්ශ වෙමු. එම ගුණයෙහි පිහිටා යම් පමණකට හෝ මිත්‍ර ධර්මයෙන් යුතුව දෙලොව අභිවෘද්ධිය ඇති කර ගැනීමට මේ දින කිහිපය නොව නිවන් දැකින තුරු ඉහත කී ගුණ හතෙන් යුතු උතුමෝ අප නෙරපුවත් ඇසුරු කරමු, අපද එවැනි මිත්‍රයෝ වෙමුයි මෙම පොසොන් පෝදා අදිටන් කර ගනිමු.

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ වන්දනා කරන ගාථාව

ජමබුද්දිපා සමා ගමම - දෙසිරිවා ධමම මුතතමං

පතිට්ඨාපෙසි යො නාථො - ලඛකායං බුධි සාසනං

අරහං තං මහිඤ්ඤං තං - අනුබුධිං නමාමහං

“යම් නාට්‍යයන් වහන්සේ නමක් දඹදිවින් පැමිණ උතුම් ධර්මය දේශනා කොට ලංකාවේ. බුධි සාසනය පිහිටු වීද ඒ අරහත් වූ අනුබුදු මිහිඳු හිමියන්ට මම වැඳිමි.”

(2600 ශ්‍රී සම්බුද්ධත්ව ජයන්තිය අරමුණු කොට මහා සංඝරත්නයේ අනුශාසනා ඇතිව වැලිගම ශ්‍රී සුගත ශාන්ති සේවා සංසදය සිදු කළ මිහිඳු මහරහතන් මා හිමි උපහාර මහා පිංකමට සංසදයේ ආරාධනයෙන් අග්ගමහා පණ්ඩිත උත්තරිතර මහා නායක ධුරන්දර දවුල්දෙණ කඳුණිස්සරාහිධාන මහා නායක ස්වාමීඤ්ඤයන් වහන්සේ විසින් රචනා කරන ලද මෙම ගාථාව සැදැහැවතුන්ට මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ වන්දනා කිරීමේදී භාවිතා කිරීමට මෙසේ පළ කරමු.)